

Václav Červený

K malým historiím z Velkého Boru, okr. Klatovy

Shledáváním pramenů k posloupnosti hospodářů na některých selských gruntech v obci Velký Bor jsem se příležitostně zabýval od r. 1990. Z tamní usedlosti čp. 14 zvané „U Němců“ např. pocházeli přímí předkové historika Prácheňska Dr. Karla Němce (1886 - 1972), zasloužilého dějepisce města Horažďovic. Časem tak k mým sestavám velkoborských sedláků nebo domkářů přibýly přehledy držitelů dalších tamních gruntů. Tři z nich (čp. 12, 33 a 70) zde ještě v dalším textu představím. Mezi všemi těmi Šrámký, Chlány, Němci, Šmrhy, Pastejříky, Chalůši, Járy atd. jsem samozřejmě nemohl pominout ani příjmení KRNKA.

Pěkně uspořádané informace k puškaři Sylvestru Krnkovi (*29. 12. 1825), významnému rodáku z Velkého Boru a jeho synovi, se kdysi ocitly i s jejich fotografiemi na stránkách populárního časopisu Světozor. Článek zde přepisuji, protože se mi moc líbil. Z dnešního pohledu vzato - možná i pro tu roztomilou žurnalistickou chybičku v datu vynálezceva narození.

Josef Ladislav Bubeníček: Sylvestr a Karel Krnkové

Sylvestr Krnka narodil se právě o Sylvestru (31. prosince 1825) ve Velkém Boru u Horažďovic, kdež otec jeho byl kolářem a zároveň zahradníkem. Ve 13. věku vstoupil do učení k puškaři Novotnému ve Vídni. V roce 1848 usadil se jako městský puškař ve Volyni, kdež zhotovoval zbraně pro národní obranu. V roce 1849 zhotovil první zadovku, která rok po té v lednu z rozkazu Jeho Veličenstva zkoušena byla a co nejlépe se osvědčila. Přesto přese všechno vrchní armádní velitelstvo usoudilo, že soustava tato k vojenským účelům se nehodí. V brošůře 1856 vydané vystoupil na obranu své soustavy proti pruské jehlovce. Následkem toho byl opětně vyzván, aby co napsal, také dokázal. Zkouška u Tardlau dopadla úplně na prospěch jeho zadovky. Vrchní armádní velitelstvo ve Vídni rozhodlo však zase takto: „Uznávají jeho snaživost a dovednost, opakují však, že každá ručnice, zařízená k nabíjení ze zadu, z více důležitých důvodů pro vojsko se nehodí ...“

Válka v Dánsku 1863 byla pod hradbami Düpelskými svědkem, kterak pruské jehlovky (zadovky) rakouské předovky předčily, než přes to a přese všechno prohlásil tehdejší velitel Vídeňské zbrojnice generál-major Stein, že pokud on je náčelníkem zbrojnice, žádná zadovka se tam zhotoviti nesmí. Výsledky války v roce 1866 jsou známy. Prusové zvítězili jedině proto, že měli lepší zbraň - zadovky. Od té doby vystřídaly se v Rakousku tyto čtyři soustavy pušek: Lindnerova, Remingtonova, Wänzlova a Holubova (Werndlovka). Soustava Sylvestra Krnky zůstala pohřbena v Rakousku nepovšimnuta.

Teprve kníže Nikola černohorský zavedl Krnkovku v armádě černohorské. V roce 1869 byla přijata Ruskem, kdež je až posud v užívání. Krnkovkou jsou ozbrojeni též Rumuni a Bulhaři. Sylvestr Krnka vynalezl mimo to známé ocelové střelby, zrychliče střelby a Pražanům známé velocipédové vozíky. Jest majetníkem ruského rytířského kříže sv. Stanislava, černohorského řádu Danilova, velké zlaté medaile Alexandrovy a královské švédsko-norvéžské zlaté čestné medaile s korunou.

Syn jeho Karel narodil se v roce 1858 a navštěvoval školy v Praze, ve Vídni a v Petrohradě. Ve stáří 18 roků řídil v továrně na zbraně T. Sederla u Vídne výrobu nábojů pro jižní státy slovanské. Po té vstoupil do českého pěšího pluku sv. pána Ziemieckého a byl v r. 1882 jmenován důstojníkem. Vynalezl několik systémův opakovaček, zrychliče střelby a v poslední době sestrojil společně s otcem opakovačku novou, nad jiné soustavy vynikající. V roce 1884 vydal nákladem V. P. Nešněry v Mladé Boleslavi populárně technickou studii „O zbraní budoucnosti“ kteráž ve kruzích odborných a vojenských tu i za hranicemi vzbudila pozornost. V únoru letošního roku požádal o přeložení z aktivity do rezervy. Nyní řídí společně s otcem továrnu na zbraně v Horní Michli u Prahy.

*Fotografie: Poručík Karel Krnka se svou novou opakovačkou.
Foto F. Böger, Mladá Boleslav. Světozor.
Obrazový týdeník pro zábavu a poučení, umění a písemnictví.
Ročník XXI., 1887, č. 19, ze dne 1. dubna 1887.*

Držitelé usedlostí čp. 12, 33 a 70 ve Velkém Boru u Horažďovic

Hospodáři na gruntě „U Šrámků“ - Velký Bor čp. 12

1. **Pavel Šrámek** - roku 1682 byl statek u Šrámků zhodnocen na 50 zlatých a připsán v nové gruntovní knize Pavlu Šrámkovi. Jeho manželka se jmenovala Voršila. Na vlastní podíl a na kostelní dluh bylo odepsáno 27 zlatých. Vrchnosti a svému synu Adamovi měl Pavel dát celkem 11 zl. 40 krejcarů. Tyto dvě pohledávky měl splácet po třech zlatých ročně.
2. **Adam Šrámek** - roku 1686 byl Šrámkův grunt při drženém soudu připsán Adamu Šrámkovi. Svému otci Pavlovi měl vyplatit 11 zl. 40 krejcarů a vrchnosti rovněž.
3. **Jan Krnka** - roku 1699 byl tento grunt připsán Janu Krnkovi opět v hodnotě 50 zlatých. Na kostelní dluhy a na opravu sešlého stavení mu bylo odečteno 20 zlatých. Zbytek 30 zl. měl splácet po dvou zl. ročně. Svému bratru Adamu Šrámkovi postoupil chalupu v Holkovcích v ceně 15 zlatých. Vrchnosti odváděl jen 1 zlatý ročně. Poslední splátka byla Janu Krnkovi zapsána roku 1719. V roce 1727 k této usedlosti patřilo 16 polí pod 28 strychů 1 věrtel a 2 měřice, 5 luk na čtyři a půl vozu píce ročně, 3 palouky pod 2 strychy a zahrada pod 2 měřice.
4. **Martin Krnka vulgo Šrámek** - syn předešlého, přihlásil dne 19. listopadu 1727 k zápisu do nové pozemkové knihy výše uvedenou výměru usedlosti čp. 12. Jeho grunt byl oceněn na 115 zlatých. Své matce a svým sourozencům Františkovi, Jakubovi a Anně měl vyplatit po 8 zlatých 20 krejcarech, vrchnosti pak 65 zlatých. Předepsané částky splácel 1 zl. 30 kr. ročně. Matku měl živit až do její smrti a mladší dva bratry vybavit stejně jako starší sourozence. Sedlák Martin Krnka vulgo Šrámek zemřel doma v čp. 12 dne 12. prosince 1757, pochován v místě 14. 12. 1757.
5. **František Krnka vulgo Šrámek** - hospodařil po zesnulém otci Martinovi od 12. prosince 1757. Jeho žena se jmenovala Rozina. Grunt mu byl připsán v hodnotě 115 zlatých. V tom byly zahrnuty podíly po 11 zl. 57 kr. Evě - vdově po Martinovi a Františkovým sourozencům Šimonovi, Matějovi, Václavovi, Marianě a Františkovi. Do důchodu měl odvést 34 zlatých 30 krejcarů. Sedlák František Krnka vulgo Šrámek umřel 13. 11. 1797.
6. **Rozina Šrámková** - vdova po Františkovi se ujala této usedlosti po smrti manžela a toho dne předala šrámkovský grunt svému synu Jakubovi. V té době byla hodnota gruntu oceněna na 315 zlatých a 43 krejcarů.
7. **Jakub Šrámek s manželkou Annou** - dne 13. 12. 1797 přejali celé hospodářství čp. 12 za přítomnosti velkoborského rychtáře Jana Turka. Když pak hospodářův bratr jménem Tomáš zemřel na vojně, přihlásili se Jakub a Anna již jako výměnkáři o jeho podíl 200 zlatých, 1 krávu a 4 ovce. Jejich nárok byl právně uznán dne 27. října 1810, kdy byl vtělen do gruntovní knihy nový zápis, kterým byla hodnota šrámkovského gruntu zvýšena na 610 zlatých 27 krejcarů. V roce 1804 Jakub Šrámek prodal pole zvané V hajištích Antonínu Benediktovi z Velkého Boru čp. 9.
8. **Jan Šrámek** - uzavřel 22. prosince 1811 smlouvu s Annou, dcerou Matěje a Kateřiny Skálových, kteří měli najatý statek ve Štipoklasech čp. 1. Nevěsta dostala věnem od své ovdovělé matky 100 zlatých, dva tříleté voly a 18 ovcí. Ženich měl velkoborský grunt čp. 12. Otec mu věnoval na zaplacení dluhů ještě pár volů. Vymínil si však, že bude na šrámkovském majetku hospodařit do své libosti. Jan měl dát svým bratrům Tomášovi a Františkovi po 200 zlatých, každému také 1 krávu a 4 ovce. Dluhů které Jan převzal bylo 488 zlatých. Dne 24. 10. 1829 se Jan Šrámek ve velkoborském kostele sv. Jana Křtitele oženil podruhé, manželkou se stala Františka Kotišová alias Šilhavá, která jak poznamenáno, měla v sirotčí pokladně 25 zlatých 27 krejcarů a jednu krávu. Na tuto manželku vlastnické právo k čp 12 převedeno nebylo.
9. **Karel Šrámek a manželka Johana roz. Šmrhová** - uzavřeli dne 28. října 1842 smlouvu v přítomnosti ženichova otce Jana Šrámků a nevěstina otce Karla Šmrhy, učitele ve Velkém Boru. Nevěsta dostala od otce 1 krávu, 2 ovce a 400 zlatých. Částka 400 zl. byla zajištěna na otcově chalupě čp. 11 ve Velkém Boru. Ženichův otec Jan Šrámek postoupil novomanželům do společného vlastnictví stávající velkoborský grunt čp. 12 v ceně 1040 zlatých. V tom ovšem byly zahrnuty podíly Karlovým bratřím Davidovi, Ignáci a Jakubovi po 160 zlatých. Nemocné sestře Kateřině měl Karel poskytnout světlý byt, stravu, šatstvo a 80 zlatých. Ve smlouvě také stálo, že pokud jeden z manželů by zemřel bez dětí, pozůstalý dědil tři díly a čtvrtina by zůstala k volné dispozici. K tomu však nedošlo, Karel s Johanou děti měli. Výše zmíněný Karlův otec Jan Šrámek si v zápisu vymínil, že bude společně hospodařit až do své libosti. Kdyby však to již zastati nemohl, měl mu syn odvádět ročně 6 strychů žita, 2 strychy ječmene, 1 strych pšenice, 2 strychy ovsa, měl mu živit krávu, 4 ovce, 1 vepře, husu a 4 slepice. Také si pojistil ovoce - hrušky a švestky. Tehdy bylo při šrámkovské usedlosti 38 jiter 900 čtverečných sáhů polí, 7 jiter 130 čtv. sáhů luk a 2 jitra 1209 čtv. sáhů lesa.

Do důchodu měl hospodář platit 2 zlaté 84 kr. ročně a na kontribuční sýpky měl odvést 20 měr žita, 10 měr ječmene a 12 měr ovsa. Dne 19. července 1876 sedlák Karel Šrámek prodal Františkovi a Anně Jungerovým (patrně z města Horažďovic) pole na tzv. Bílé vodě, a to pod 4 jitra 33 čtverečných sáhů.

Karel a Johana Šrámkovi měli syna Františka jenž převzal hospodaření, jak níže, a syna Karla. Karel po maturitě na gymnáziu vystudoval v Praze na univerzitě práva. Nějaký čas byl zaměstnán u Zemského soudu, později se stal soudcem v Sušici a posléze presidentem krajského soudu v Jičíně. Do výslužby odešel s titulem dvorního rady. Ze tří dcer z manželství Karla a Johany Šrámkových ta jménem Josefa se provdala za Josefa Piheru z Velkého Boru čp. 42, Kateřina za Josefa Šolara z Holkovic čp. 9 a Anna za Františka Piheru z Velkého Boru čp. 22. Oba Piherové i Šolar tenkrát byli rezervisty píseckého 11. pěšího pluku.

10. **František Šrámek** - po otci převzal hospodářství roku 1870 a oženil se s Annou r. Chalušovou, dcerou sedláka Tomáše Chaluše a jeho ženy Josefky rodem Stulíkové z gruntu ve velkém Boru čp. 33. Z jejich dětí Anna se provdala za železničního zřízence Průchu do Plzně, Karel se stal učitelem ale brzy zemřel, Josefka se provdala za místního kováře Václava Pastejříka, Johana za domkáře Josefa Šrámka z Velkého Boru čp. 89, Marie za železničáře Šafandu do Plzně, Alžběta za Františka Járu z Velkého Boru čp. 70, Helena se provdala za Jana Chaluše, Eleonora se odstěhovala do Prahy. Synové - František pracoval u státní dráhy a Václav převzal hospodářství.

11. **Václav Šrámek** - převzal po smrti svého otce polovici šrámkovské usedlosti čp. 12, a to v únoru r. 1913. Oženil se s Annou Zíkovou 16. 8. 1919. Druhá polovina šrámkovského gruntu připadla po smrti Václavovy matky na čtyři sourozence. Václav Šrámek s manželkou Annou r. Zíkovou tuto druhou polovinu od nich vykoupili v roce 1921. Z jejich dětí Anna (*1921) vystudovala gymnázium ve Strakoniciích a provdala se do Brna, Václav (*1922) absolvoval obchodní školu v šumavské Volyni a stal se úředníkem u dráhy, Milan (*1929) zůstal na hospodářství. Jeho otec Václav zemřel r. 1956, maminka Anna pak r. 1972 ve věku 75 let.

Hospodáři na gruntě „U Krnků“ - Velký Bor čp. 33

1. **Matěj Krnka** - roku 1682 byl statek u Krnků odhadnut na 40 zlatých a byl připsán v gruntovní knize Krnkovi. Na kostelní dluhy a podíly sourozencům i jemu samému bylo stanoveno 23 zl. a zbytek 17 zl. měl splácet po dvou zlatkách ročně. Dne 23. března 1707 Matěj Krnka zemřel. Protože zanechal nedospělé děti a vdova Zuzana nemohla sama hospodaření zastat, byl krnkovský grunt v nové pozemkové knize připsán 19. 11. 1727 Václavu Němci v hodnotě 80 zlatých. Pozůstalé vdově měl dát 3 zlaté 30 krejcarů, dětem Ludmile a Václavovi stejnou částku a vrchnosti 49 zl. 30 kr. Ročně však odváděl toliko 30 krejcarů až do r. 1740.

2. **Václav Němec** - když se r. 1727 uvázal v hospodaření, patřilo k majetku obytné stavení se sednicí, síní, kuchyní a komorou, dále stáj, chlév, kůlna a stodola. Vše chatrně přikryto a zdí částečně ohrazeno. Také zahrada. Polí bylo pod 18 strychů 2 věrtele a 7 luk s ročním výnosem čtyři a čtvrt vozu píce.

3. **Daniel Pastejřík** - pocházel z protějšího Krechovského dvora (čp. 26). Pravé jeho příjmení bylo Pastejřík. Dne 21. ledna 1741 dostal od svého otce Jana Krecha neboli Pastejříka velkoborskou chalupu čp. 4 a k ní dědičně dvě pole místně řečené Za volší. Mimo to mu otec postoupil k doživotnímu užívání pole v části zvané Na mlynářce pod 1 věrtel 1 měřici, dál pole Na nivě pod 2 věrtele 2 měřice a palouk také Na mlynářce. Dne 28. 12. 1765 prodal Daniel Pastejřík tuto svou chalupu (čp. 4) Bartoloměji Pečánkovi i s výše uvedenými podmínkami. Roku 1774 však Bartoloměj Pečánka tuto chalupu vyměnil za Kunclovskou chalupu (čp. 30) s Antonínem Nyklasem, řemeslníkem.

Když výše uvedený sedlák Václav Němec počal tělesně scházeti, předal dne 18. 1. 1741 krnkovský grunt (čp. 33) dobrovolně svému sousedu Danielovi Pastejříkovi z čp. 34 ve Velkém Boru s podmínkou, že jeho, Václava Němce a jeho manželku k smrti dochová a všemi potřebami zaopatrí. Byl tu sice přímý dědic Václav Krnka, jemuž grunt po právu patřil. Protože však byl chatrného zdraví, sám od statku upustil a postoupil jej v přítomnosti rychtáře Daniela Krecha Danielu Pastejříkovi s podmínkou, že tento mu vystaví na svůj náklad chalupu ve Volšanách a že mu bude po 3 léta odvádět 1 strych každého druhu obilí. Daniel Pastejřík tedy převzal grunt čp. 33 v hodnotě 80 zlatých. Vrchnosti měl odvést 42 zl., Ludmile 2 zl., Václavu Krnkovi 1 zl. 30 kr., a Václavu Němci - bývalému hospodáři 34 zlatých 30 krejcarů. Splácel to po částkách do roku 1751.

4. **Šimon Krnka neboli Pastejřík** - vyznal v knihovní kanceláři v Horažďovicích, že již roku 1741 krnkovský grunt (čp. 33) měl být postoupen jemu, Šimonu Krnkovi. Daniel Pastejřík prý od toho roku vykonával robotu, ale Šimonův otec mu za ní platil. Daniel Pastejřík prý o ten grunt ani nestál, byl prý zcela spokojen na své chalupě. Po tomto byl tedy krnkovský grunt připsán Šimonovi v hodnotě předešlé, tj. 80 zlatých. Šimon byl patrně synem Václava Krnky, jeho žena Magdalena byla rodem Kovaříková. Příjmení Pastejřík přešlo i na Šimona.

5. **Vojtěch Krnka neboli Pastejřík** - dne 15. dubna 1791 předal Šimon svůj statek čp. 33 pro nemohoucnost svému nejmladšímu synu Vojtěchu Krnkovi s doložením, aby své rodiče měl v uctivosti a pečoval o ně až do jejich smrti, a aby jim odváděl na přilepšenou 1 strych pšenice, 2 strychy žita, 1 strych ječmene, 2 strychy ovsy a 1 větel hrachu ročně. Svému bratru Janu Krnkovi dal chalupu čp. 8 ve Velkém Boru, pole Za humny pod 3 větele, pole Na Hraštici pod 3 větele, pole Na mlynářské a louku v místě zv. Za volší. Dále ještě pole v Hájišticích a Za mlejnci, ale k užívání jen do konce Janova života. Své sestře Marii provdané za Karla Talůžka a majetkově částečně již odbyté ještě vyplatil 50 zlatých. Mimo to byl zavázán odvádět obilí do kontribuční sýpky, platit panské dávky, konat robotu, odvádět desátek farářů a sobotáles učitel. Roku 1791 se sedlák Vojtěch Krnka oženil s Marií, vdovou po Jakubu Kališovi z velkoborské usedlosti čp. 32. Potom hospodařil na obou gruntech (čp. 33 i čp. 32).

Dne 23. 11. 1787 postoupil shora uvedený Vojtěch Krnka - Pastejřík krnkovský grunt svému staršímu bratru Janovi a ponechal si jen „vyženěný“ grunt Kališů. Vojtěch Krnka podobně jako jeho otec Šimon jsou v matrikách psáni s příjmením Krnka neboli Pastejřík. S Vojtěchem přešlo toto příjmení i na selský dvůr Kališů. Knihovní zápis je opatřen těmito podpisy: Šimon a Marie Krnkovi - rodiče, Vojtěch Krnka syn. Svědkové Vojtěch Bumbučka, Jakub Němec, Jan Krnka. Dále Marie Talůžková sestra, Daniel Němec a pan Wenzel Holub, školní učitel.

6. **Jan Krnka** - Vojtěchův bratr jak psáno převzal 23. 11. 1797 krnkovský grunt čp. 33 již v hodnotě 288 zlatých 33 krejcarů, a to za těch povinností: Svému otci bude odvádět smluvený výměnek a bratru Vojtěchovi měl postoupit velkoborskou chalupu čp. 8 s polem a loukou Na mlynářské v celkové hodnotě 137 zlatých. Sestře Marii měl doplatit 50 zlatých. Jan Krnka původně dostal chalupu čp. 8 od bratra Vojtěcha, když se vzdal nástupnictví na krnkovský grunt roku 1791. Povinnosti se nezměnily.

7. **Vojtěch Chaluš** - předešlý Jan Krnka s manželkou Magdalenou roz. Míkovou z Volšan [Olšan] měli dceru Františku, která se provdala za Vojtěcha Chalůše z Třebomyslic čp. 16. Tím se Vojtěch Chaluš stal hospodářem na krnkovském gruntě čp. 33. Grunt mu byl připsán již v hodnotě 2248 zlatých 28 krejcarů. Dluhů bylo celkem 1948 zl. 28 krejcarů. Ke krnkovskému dvoru tehdy patřilo 29 jiter 522 čtverečných sáhů polí a 7 jiter 22 čtv. sáhů luk.

8. **Tomáš Chaluš** - syn předešlého sedláka Vojtěcha (*8. 12. 1832 Velký Bor) byl zdravý a nadaný hoch. Rodiče mu postoupili usedlost čp. 33 dne 3. února 1853 v ceně 1600 zlatých. V roce 1854 se oženil s Josefou, dcerou Václava Stulíka mlynáře na mlýně zvaném Barák u vsi Holkovic, která poté jako manželka byla přijata ke společnému vlastnictví statku. Brzy po svatbě byl Tomáš Chaluš zvolen do obecního výboru a v letech 1864 - 1887 zastával úřad starosty Velkého Boru.

Z jejich dětí nejstarší Václav Chaluš vystudoval C. k. české vyšší gymnázium v Českých Budějovicích (v letech 1874-1882, maturoval v červnu 1882). Před první světovou válkou pracoval na finančním ředitelství v zakarpatských Černovicích (dnes Ukrajina), následně působil jako vrchní účetní rada v Praze na Zemském finančním ředitelství. Dcera Anna se provdala za Františka Šrámků na jejich grunt ve Velkém Boru čp. 12, viz předchozí text Hospodáři na gruntě „U Šrámků“ - Velký Bor čp. 12 (o Františku Šrámkovi). Další dcera Marie se provdala za Jana Kozlíka z blízkých Svěradic, který se s ní později rozešel a odjel do Ameriky. Dcera Josefa se provdala za Josefa Pastejříka ve Velkém Boru čp. 32, Justýna si vzala Václava Járu, komíníka v Horažďovicích. Johana Chalušová se provdala za železničního zřízence Karla Sluku ze Lhoty Horažďovické, Františka Chalušová za železničáře Václava Rašku z Velkého Boru čp. 23 (žili v Plzni). Nejmladší dcera Eleonora šla také do Plzně za manželem Jaroslavem Staškem. Hospodářství po otci převzal Jan Chaluš. Jeho otec Tomáš zemřel r. 1906, maminka Josefka rodem Stulíková o rok později.

9. **Jan Chaluš** - převzal hospodaření v roce 1904. Téhož roku se také oženil s Albínou roz. Vyplarovou z Velkého Boru čp. 92, na zastávce. Měli čtyři děti: Marie (*1905) zůstala doma na gruntě svobodná, umřela v roce 1946. František (*1908) vystudoval učitelský ústav v Plzni, vyučoval pak na několika obecních školách, od r. 1938 na měšťance v Horažďovicích, bydlel však ve škole v rodném Velkém Boru, velmi činný osvětový pracovník, zemřel r. 1979. Syn Eduard (*1911) zůstal při hospodářství, zemřel r. 1959. Dcera Emilie (*1916) vystudovala také učitelský ústav v Plzni, ale vyučovala prakticky jen 4 roky a dál pomáhala rodičům na statku. Hospodář Jan Chaluš opustil tento svět v roce 1946, jeho paní Albína r. 1949.

Hospodáři na chalupě „U Pašerů“ / „U Járů“ - Velký Bor čp. 70

1. **František Šrámek neboli Krnka** - pocházel ze Šrámkovic gruntu ve Velkém Boru čp. 12, kde hospodařil jeho bratr jménem Jan. František byl poddaným horažďovické vrchnosti, řemeslem kolář. U chalupy ve Velkém Boru čp. 70 měl velkou zelinářskou zahradu a také sad s ovocnými stromy. Jeho manželka se jmenovala Kateřina a byla dcerou Antonína Bartíka a jeho ženy Kateřiny r. Křížové, chalupníků ze vsi Holkovic čp. 30.

V manželství se 29. prosince 1825 narodil syn Sylvestr, který pak chodil do místní obecné školy, později do školy ve Vimperku a ve třinácti letech věku byl poslán do Vídně, aby se tam u mistra Novotného vyučil puškařem. Je tedy chalupa čp. 70 rodným místem vynálezce vojenské pušky, která se nabíjela zezadu a byla zavedena v černohorské a ruské carské armádě. Říkalo se jí „krnkovka“.

2. **Kateřina Krnková, rodem Bartíková** - převzala chalupu čp. 70 po smrti svého manžela dne 19. září 1852.

3. **Josef Kolář a Marie roz. Krnková** - Tito manželé zdědili velkoborskou chalupu čp. 70 se zahradou a sadem po matce Kateřině teprve dne 23. března 1854 (Josef Kolář se do čp. 70 přiženil).

4. **Václav Kolář** - převzal hospodářství po otci Josefu Kolářovi. Později odjel do Ameriky a písemně zplnomocnil svého otce, aby chalupu čp. 70 prodal.

5. **Matěj Jára neboli Pašer** - koupil chalupu čp. 70 od Václava Koláře za 600 zlatých. Nový majetník se oženil s Annou roz. Rodinovou ze Slatiny, měli spolu osm dětí. Byli to Václav († v dětství), Jan, Josef, František (dědic chalupy), Marie, Karel, Václav a Anna. Chalupník Matěj Jára byl za okupace Bosny a Hercegoviny povolán na vojnu, vrátil se nezraněn. Zemřel v říjnu 1943.

6. **František Jára** (*1888) - převzal hospodaření roku 1922, k chalupě patřilo 8 ha polností. Oženil se s Alžbětou rozenou Šrámkovou (*1893, rodiče František Šrámek a Anna r. Chalušová) z Velkého Boru čp. 12 a v manželství přišlo na svět 5 dětí: František, Karel, Marie, Jaroslav a Alžběta. Domkář František Jára zemřel 19. 7. 1953, jeho paní Alžběta 10. 6. 1958. oba ve Velkém Boru čp. 70.

Pro archiv časopisu Rodopisná revue připraveno v Praze, prosinec r. 2000

O autorovi

Pražský rodák (*2. 7. 1951, † 27. 10. 2009), konstruktér, informační technolog, statistik, rodopisný badatel. Pro Českou genealogickou společnost v Praze v roce 1993 zpracoval a věnoval první systém pohotovité členské evidence v přívětivé elektronické podobě. Svobodný a bezdětný? Ano, jedno dítě tu však je: Generální rejstřík ke všem svazkům berní ruly z roku 1654, vydaný nakladatelstvím Libri v Praze 2003.

Dílo Vaška Červeného a jeho maminky (spoluautorky rejstříku) se rodilo několik let v útulném a inspirativním prostředí jejich domova na Solidaritě č. 2780 v Praze 10. Zůstává unikátním souborem základních údajů z berní ruly r. 1654, řazených abecedně podle příjmení. Rejstřík má přes 183 tisíc datových řádků. Každý z nich obsahuje příjmení a jméno hospodáře, odkaz na konkrétní pramen (např. Žatecko 2, list 612), odkaz na obec, soudní okres, panství (statek) a poznámku, týkající se vesměs řemesla (povolání).

Ve volném čase Václav působil i v Pražské vědeckotechnické společnosti a pro šumavské přátele zkoumal přízračné rodové linie jejich a svých předků (Šrámkové, rod puškaře Sylvestra Krnky, rod Vanišů) v obcích Chanovice, Svěradice a Velký Bor na Klatovsku. Stručně tu lze připomenout i Václavovy nejbližší - pravou československou rodinu: Otec se jmenoval rovněž Václav Červený (*1924 Strakonice, † 1982 Děčín), pracoval jako dopravní technik v západočeské Aši a byl synem Václava Červeného (1898-1962) mistra zbrojáře ve strakonické ČZ a jeho manželky Boženy Vanišové (1904-1962). Matka: Jarmila Červená (*1926 Levice, Nitrianský kraj, Slovensko, spoluautorka Generálního rejstříku k berním rulám) byla dcerou Viléma Štefana, strojírenského technika v Levicích a jeho paní Alžběty rodem Jakobové.

Dílo

Červený, Václav - Červená, Jarmila: Berní rula. Generální rejstřík ke všem svazkům (vydaným i nevydaným) berní ruly z roku 1654 doplněný (tam, kde se nedochovaly) o soupis poddaných z roku 1651.

První svazek A-L, druhý svazek M-Ž. Nakladatelství Libri, 1. vydání, váz. 2232 stran, tehdejší cena 2950 Kč. Praha, duben 2003. ISBN 80-7277-058-06.

Autorské přípravné materiály ke Generálnímu rejstříku v pořadačích opatruje Knihovna ČGHS, Fantova 1784, Praha 13 Stodůlky.

Literatura

Honzák, František: O rejstříku ke všem svazkům berní ruly. Rodopisná revue. Ročník 5, 2003, č. 4, zima 2003, s. 1.